

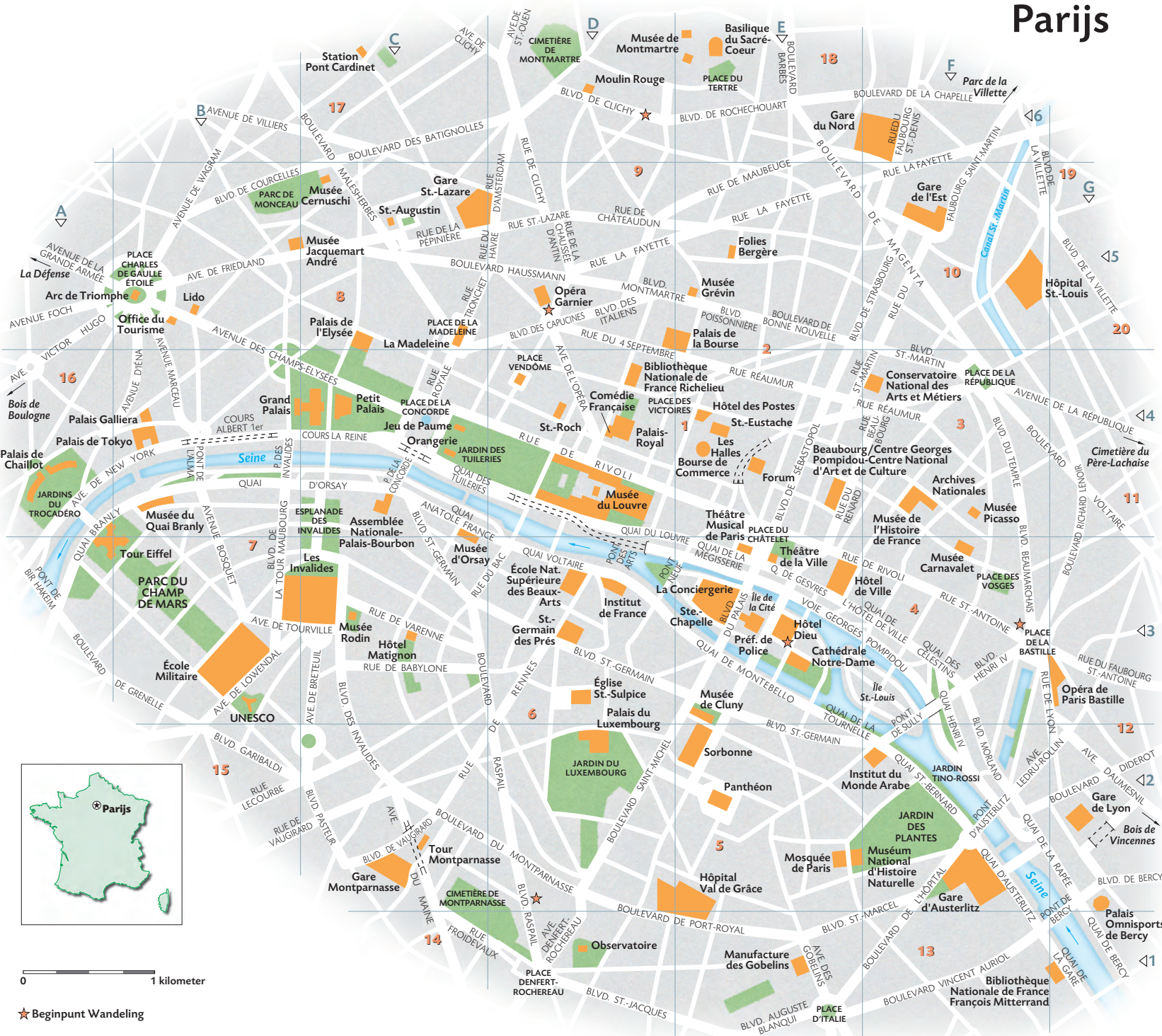
NATIONAL
GEOGRAPHIC

REISGIDS

parijs

Parijs

parijs

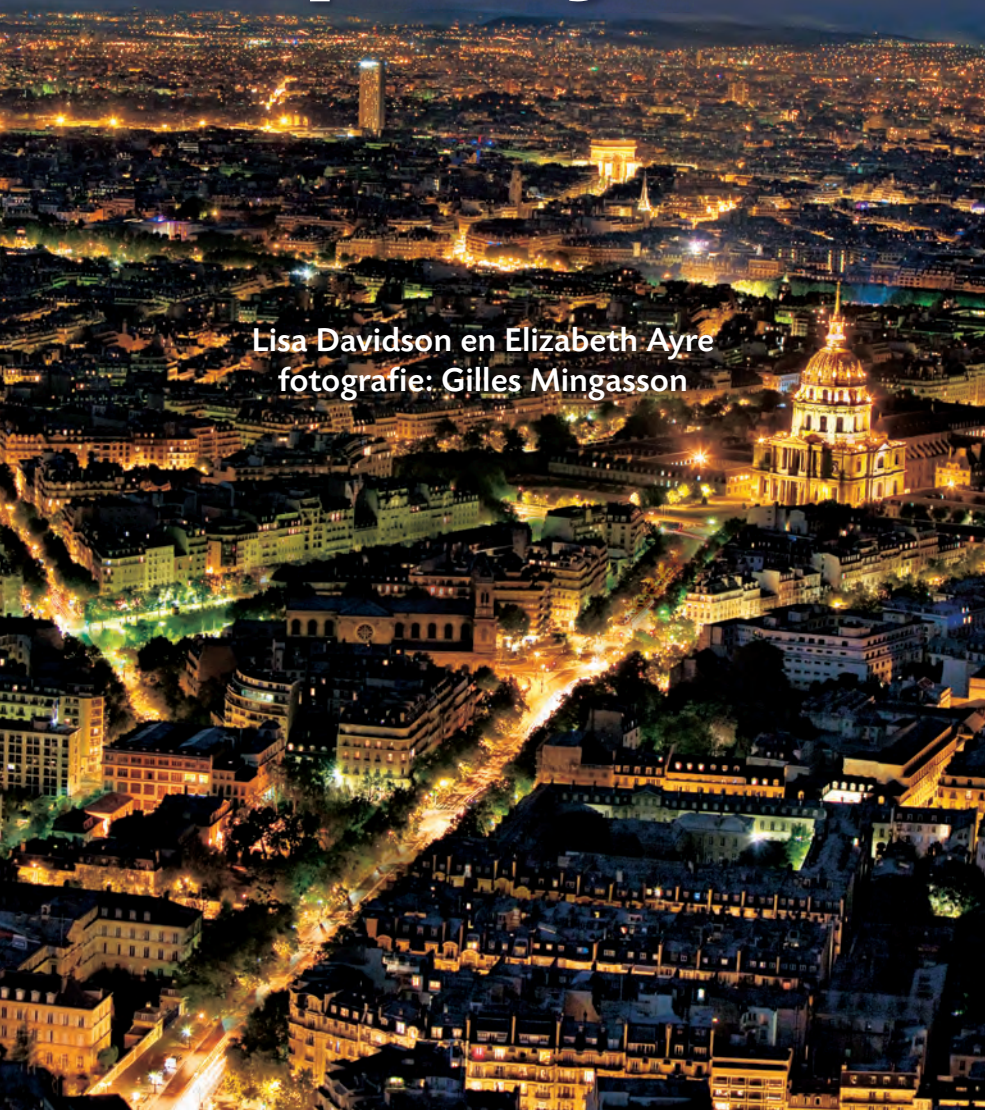

NATIONAL
GEOGRAPHIC

REISGIDS

parijs

Lisa Davidson en Elizabeth Ayre
fotografie: Gilles Mingasson

INHOUD

BEWUST REIZEN 6

■ DE REIS INDELEN 8

■ Geschiedenis en cultuur 13

Hedendaags Parijs 14

Geschiedenis van Parijs 18

Kunst 34

■ De eilanden 45

Wandeling over de eilanden 54

■ Quartier Latin 61

Ondergronds Parijs 72

■ St.-Germain en Montparnasse 77

Begraafplaatsen 84

Wandeling door Montparnasse 88

■ Châtelet en Les Halles 91

Markten 100

■ Le Marais en Bastille 103

De straten van Parijs 108

Beroemde liefdesgeschiedenissen 114

Wandeling door de oude Marais 116

■ Het Louvre en Palais-Royal 121

Bruggen en kades van Parijs 138

■ Champs-Élysées en 16e arrondissement 143

Parijs, hoofdstad van de mode 150

■ Les Grands Boulevards 159

Wandeling langs Les Grands
Boulevards 164

Bouwen in de 19e eeuw 166

■ Eiffeltoren en Les Invalides 169

■ Montmartre 185

Wandeling door Montmartre 188

Cabaret 192

■ Rond de Périphérique 195

Parken en tuinen van Parijs 204

■ Uitstapjes buiten Parijs 211

■ REISWIJZER 233

Hotels en restaurants 240

Winkelen 255

Uitgaan 259

Taalgids 263

register 265

verantwoording 270

BEWUST REIZEN

Verstandige reizigers gaan doelgericht op pad om alles uit hun reis te halen. Door bewust te reizen draagt u bij aan het behoud van de natuur, historie en culturele rijkdom van de plaatsen die u bezoekt. Bovendien verbetert u uw eigen reiservaring.

Hoe reist u bewust?

- Bedenk dat uw aanwezigheid van invloed is op de plaatsen die u bezoekt.
- Besteed uw tijd en geld zodanig dat u iets bijdraagt aan de couleur locale (dat maakt uw verblijf ook interessanter).
- Respecteer het natuurlijke en culturele erfgoed van uw bestemming.
- Respecteer de lokale gebruiken en tradities.
- Toon de lokale bevolking uw waardering voor de interessante of unieke aspecten van hun streek, zoals het landschap, historische dorpjes en gebouwen, de muziek of het eten.
- Trek af en toe uw portemonnee en steun kleine ondernemers die zich inspannen om de bijzondere eigenschappen van een plaats te behouden. Zoek naar winkeltjes, restaurants, pensions en reisorganisaties die trots en hart voor hun omgeving uitstralen. Mijd bedrijven die afbreuk doen aan het karakter van een plek.
- Zorg ervoor dat u mooie herinneringen en verhalen mee naar huis neemt, in de wetenschap dat u iets hebt bijgedragen aan het voortbestaan en de ontwikkeling van uw bestemming.

Deze manier van reizen wordt geotoerisme genoemd en valt te omschrijven als 'toerisme dat het geografische karakter van een plek – omgeving, cultuur, uitstraling en erfgoed – en het welzijn van de inwoners ondersteunt of versterkt'.

Meer informatie over geotoerisme is te vinden op de website

www.nationalgeographic.com/travel/sustainable.

parijs

OVER DE AUTEURS

Lisa Davidson is schrijver en redacteur en woont in Parijs. Ze heeft geschreven voor *Village France*, *France par excellence* en *World Media Network*, een internationaal persagentschap in Parijs. Ook schreef ze het boek *Babouscka and Dedoushka* over de Russische Revolutie. Op dit moment werkt ze voor het *Beaux-Arts Magazine* en voor de Parijse uitgever Gallimard.

Elizabeth Ayre is ook schrijver en redacteur en woont eveneens in Parijs. Ze heeft geschreven voor de *International Herald Tribune*, *The Independent* en voor de reisgidsen van de serie *Village France* en *France par excellence*. Ze is auteur van het boek *They Don't Take No for an Answer* en redacteur van het tijdschrift *Variations*. Op dit moment werkt ze voor de Parijse uitgever Gallimard.

Heidi Ellison is verantwoordelijk voor de aanpassingen en nieuwe teksten in de editie van 2012. Zij is een Amerikaanse journaliste en woont al ruim twintig jaar in Parijs. Ze is de oprichter en beheerder van *ParisUpdate.com* en heeft voor verschillende kranten en tijdschriften artikelen geschreven over reizen, kunst, design, architectuur en mode. Daarnaast heeft ze meegewerkt aan verschillende reisgidsen.

De auteurs willen graag de volgende personen bedanken voor hun bijdrage aan de totstandkoming van dit boek: David Applefield (voor het onderwerp bruggen), John Calder (literatuur), Tina Isaac (mode), Lisa Nesselon (film), Julian Nundy (Parijs vandaag), A.J. Paterson (Parijs vandaag en geschiedenis), Nicolas Petty (Reiswijzer) en Karen Wells Verlander (mode).

De reis indelen

Parijs is de afgelopen 25 jaar sterk veranderd. De stad heeft veel provinciale trekjes van zich afgeschud en zich ontpopt tot een moderne, multiculturele metropool. Het nieuwe Parijs is toegankelijk en 24 uur per dag in bedrijf. De historische kern wordt omgeven door een bruisend 21e-eeuws stadsleven.

Dat Parijs trots is op zijn geschiedenis blijkt wel uit de voortdurende restauratie van stadsmonumenten, die in het zonlicht bijna even helder schitteren als de fonkelende lichtjes die de Eiffeltoren 's avond elk uur in een prachtig schouwspel veranderen.

De stad heeft zijn legendarische romantische sfeer echter niet verloren. Langs de oevers van de Seine vindt men nog steeds verliefde stelletjes, en het onophoudelijk veranderende licht is nog steeds een inspiratie voor schilders en dichters. Nog steeds trekken jonge mensen naar deze stad om in de voetsporen van Hemingway te treden, en in de cafés voeren studenten filosofische discussies om vervolgens de hele nacht te gaan dansen.

Dat brengt ons op een verandering die de meeste mensen een grote verbetering zullen vinden. Het stereotiepe beeld van rokerige Parijse cafés, restaurants en jazzclubs is namelijk achterhaald, omdat recente wetgeving het roken in openbare ruimtes verbiedt. U kunt dus genieten van een rookvrij verblijf.

Vervoersmogelijkheden

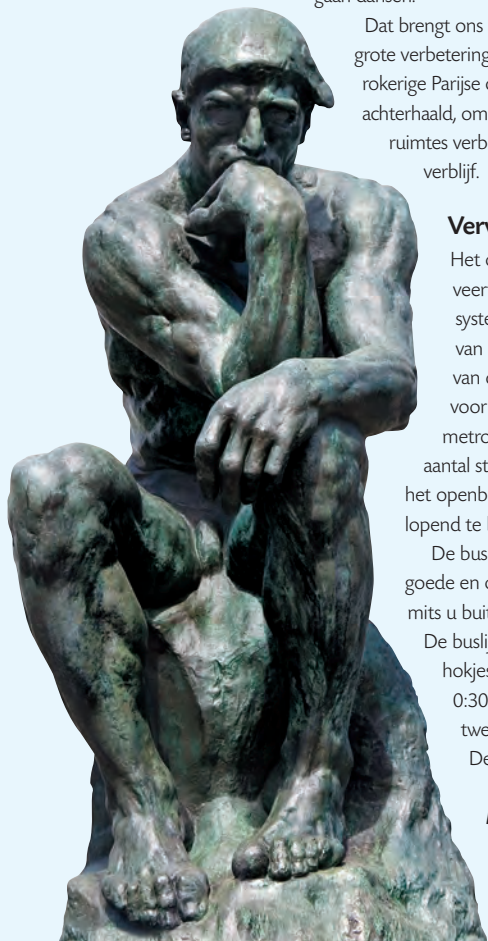
Het openbaar vervoer in Parijs is uitstekend. De veertien lijnen van het gebruiksvriendelijke metro-systeem (www.ratp.fr) beslaan vrijwel alle uithoeken van de stad. Met de regionale treinverbindingen van de RER kunt u ook binnen de stad reizen voor de prijs van een metrokaartje. Wanneer de metro en de RER niet rijden, kunt u een groot aantal stadsbussen nemen. Bijna overal in de stad is het openbaar vervoer dan ook binnen enkele minuten lopend te bereiken.

De bus is iets lastiger in gebruik, maar vormt een goede en ontspannen manier om iets van de stad te zien, mits u buiten de spits reist (tussen 10.00 en 17.00 uur).

De buslijnen en dienstregelingen staan op alle bushokjes aangegeven. Als de metro niet meer rijdt (na 0:30 uur, op vrijdag en zaterdag na 1.30 uur) zijn er twee opties: een taxi of de nachtbus (Noctilien).

De nachtbussen, waarvan de haltes herkenbaar

De Denker van Rodin.

zijn aan een grote N, rijden regelmatig en doen alle delen van de stad aan. Vermijd in Parijs het gebruik van de auto; verkeersopstoppen zijn aan de orde van de dag en parkeren is lastig en duur.

Voor trips buiten de stad kunt u op een treinstation of vliegveld een auto huren, of met de trein naar uw bestemming reizen en daar een auto huren als dat nodig is (u kunt bijvoorbeeld de kastelen in het Loiredal gaan bekijken, of de Champagne-streek). Het is wel verstandig om die auto vooraf te reserveren.

De andere spoorwegdienst in Île de France is de Transilien (www.transilien.com/web/site). Buiten deze regio wordt het spoorwegvervoer verzorgd door de nationale spoorwegaatschappij SNCF (www.sncf.com), die een snelle TGV-verbinding met grote steden als Bordeaux en Marseille aanbiedt. Naar andere bestemmingen rijden de langzamere Corail en Téo. De Eurostar (www.eurostar.com) brengt zijn passagiers in twee uur en een kwartier naar Londen, terwijl de snelle Thalys (www.thalys.com) noordelijke steden als Brussel, Keulen en Amsterdam aandoet.

Eenmaal terug in Parijs kunnen avonturiers het fietsverhuursysteem Vélip' (www.velib.paris.fr) uitproberen, dat alleen aan te bevelen is voor dappere fietsers die het drukke verkeer en de soms angstaanjagend agressieve Parijse automobilisten durven trotseren. Een veiliger manier om Parijs per fiets te verkennen is een rondleiding via een bedrijf als Paris à Vélo C'est Sympa (www.parisvelosympa.com).

Als u één week blijft

Mensen die Parijs voor het eerst bezoeken hebben meestal weinig moeite met het invullen van hun tijd, want de grote trekpleisters zijn (terecht) welbekend: de **Eiffeltoren**, het **Louvre**, het **Musée d'Orsay**, de **Orangerie**, de **Arc de Triomphe**, de **Sacré-Coeur**, het **Quartier Latin**, de **Champs-Élysées** en de **oevers van de Seine**.

NIET MISSEN:

- De gargouilles van de Notre-Dame** 48
- De kleurrijke ramen van Ste.-Chapelle** 56
- De Jardin du Luxembourg** 82
- Het opzienbarende Centre Georges-Pompidou** 96
- De meesterwerken in het Musée du Louvre** 124
- Een wandeling langs de oevers van de Seine** 138
- Het beklimmen van de Eiffeltoren** 172

Toeristische informatie

Bureau voor Toerisme

25 rue des Pyramides, 75001

Tel. 01 49 52 42 63

Gare de Lyon

20 boulevard Diderot, 75012

Tel. 01 49 52 42 63

Gare du Nord

18 rue de Dunkerque, 75010

Tel. 01 49 52 42 63

Officiële website:

nl.parisinfo.com

Gemeente Parijs

Alles over het leven in Parijs

www.paris.fr

Regionaal bureau voor toerisme

Parijs-Île de France

www.new-paris-ile-de-france.com

Paris Update

Internetmagazine met beoordelingen

www.parisupdate.com

The Parisian

www.theparisian.org

Wanneer gaan

Verschillende seizoenen laten een andere stad zien. Sommigen vinden de kerstverlichting op de Champs-Élysées erg romantisch, anderen kiezen voor de winter om andere toeristen te mijden. Parijs is in april erg mooi, maar het kan dan koud en regenachtig zijn. In mei en juni is het doorgaans mooi weer. In juli en augustus is het vrij rustig in de stad doordat veel inwoners met vakantie zijn. Veel winkels en restaurants zijn in augustus gesloten. September wordt gekenmerkt door *la rentrée*, de terugkeer van vakantievierende Parijzenaars, die de bedrijvigheid weer doet toenemen. Parijs is ook prachtig in de herfst, wanneer de kastanjabomen roodbruin verkleuren.

Een mens zou jaren kunnen zoetbrengen met het ontdekken van alle schatten van Parijs, maar als u slechts een week de tijd heeft, moet u in ieder geval de genoemde plekken bezoeken. De beroemdste monumenten staan vrij dicht bij elkaar aan weerskanten van de Seine, in veel gevallen op loopafstand van elkaar. Vanuit het centrum van Parijs zijn ze allemaal binnen 30 à 40 minuten met de metro te bereiken. Om een indruk van de stad te krijgen is een rondleiding in een Bateau-Mouche (www.bateaux-mouches.fr) of open bus een goed idee.

Rust en ontspanning

Tenzij u een kunstfanaat met een groot uithoudingsvermogen bent is het niet aan te raden om meer dan één museum per dag te bezoeken, want de wachtrijen zijn vaak lang. Neem regelmatig even pauze in een café of restaurant om uit te blazen en oververzadiging te voorkomen. Bij mooi weer zijn de **Tuileries** en de **Jardin du Luxembourg** prima plekken om even te ontspannen. Regent het, dan is een film in een van de vele bioscopen van Parijs een mogelijkheid. (Bij Engelstalige films betekent de

aanduiding 'VO' – *version originale* – dat de film in de oorspronkelijke taal en met Franse ondertiteling wordt vertoond.) Het is verstandig om voor het avondeten even te rusten op uw hotelkamer, om nieuwe energie op te doen en eetlust op te wekken (de meeste restaurants serveren het diner pas vanaf 20.00 uur).

Wilt u een grote kunstexpositie bezoeken – bijvoorbeeld in het **Grand Palais** – dan is het aan te raden om ruim van tevoren kaarten te reserveren, wellicht zelfs voordat u van huis vertrekt. De Monet-expositie in 2010 was bijvoorbeeld al ver voor de opening uitverkocht, hoewel deze 24 uur per dag geopend was.

Handige Franse uitdrukkingen

Waar is het toilet?
Hoeveel kost dit?
Waar is het dichtstbijzijnde metrostation?
Ik begrijp het niet.
Aangenaam u te ontmoeten.
Tot straks.
Dank u, dat is erg aardig.
Weet u een goed en betaalbaar restaurant in de buurt?
Ik wil graag een tafel voor twee.

Où sont les toilettes?
Combien ça coûte? of simpelweg *Combien?*
Où est le Métro le plus proche?
Je ne comprends pas.
Enchanté(e).
A plus tard.
Merci. Vous êtes très gentil(le).
Connaissez-vous un bon restaurant, pas trop cher, dans le quartier?
Je voudrais réserver une table pour deux.

Culinaire verleidingen op de markt aan de Rue Mouffetard in het Quartier Latin.

Als u meer tijd hebt

Als u de lift naar de top van de Eiffeltoren heeft genomen, de Mona Lisa heeft bekeken, het uitzicht over de Champs-Élysées vanaf de Arc de Triomphe heeft bewonderd en de overige genoemde bezienswaardigheden heeft bezocht, heeft u Parijs nog lang niet gezien. Als u meer dan een week de tijd heeft of de stad eerder heeft bezocht, zijn er nog honderden andere dingen te doen, te beginnen met bezoeken aan kleinere musea als het **Marmottan Monet** en het **Musée Gustave-Moreau**.

Kookworkshops omvatten vaak een bezoek aan de markt en zijn een goede manier om van de Franse cultuur te proeven. Neem ook eens een kijkje op een zondagmarkt, zoals de **Marché d'Aligre** bij Bastille, of een vlooiemarkt. In de buitenwijken van Parijs zijn elk weekend permanente vlooiemarkten geopend en op verschillende plekken worden tijdelijke markten gehouden (zie de rubriek 'Brocantes' in de wekelijkse evenementengids *Pariscope*). Doordeweeks is de **Village Saint-Paul** in Le Marais een aanrader voor antiekjagers. U kunt ook de prachtige parken van Parijs verkennen, of u door de stad laten rondleiden.

Voor uitstapjes buiten de stad zijn de mogelijkheden eveneens eindeloos. **Versailles** ligt het meest voor de hand, maar vanuit Parijs zijn nog veel meer kastelen in een dag te bezoeken. Voorbeelden zijn **Fontainebleau**, **Chantilly** en **Malmaison**. Met de trein reist u bovendien in circa een uur naar bijzondere bestemmingen als **Provins**, **Giverny** en de **kathedraal van Chartres**.

Geschiedenis en cultuur

Hedendaags Parijs 14-17

Ervaar: bed & breakfasts 16

Geschiedenis van Parijs 18-33

Kunst 34-44

Ervaar: galerieëntocht 39

Ervaar: de wereld van dans 42

Boven: de klok slaat bijna 11 uur in het Musée d'Orsay.
Links: gebrandschilderde ramen in de Notre Dame.

Hedendaags Parijs

'Paris vaut bien une messe' (Parijs is beslist wel een mis waard), zei Hendrik IV, de Franse koning die zich in 1593 tot het katholicisme bekeerde. Parijs was het politieke hart van Frankrijk en sindsdien vaker wel dan niet, naast het geografische, ook het politieke hart van Europa.

Parijs, de Lichtstad, wordt door velen beschouwd als de mooiste stad ter wereld. Zijn monumenten en kunstschaten zijn in betere staat dan die van veel andere steden. Maar Parijs is meer; het is een internationale stad die grotendeels bepalend is voor Frankrijks economie, na Duitsland en Engeland de grootste economie binnen de Europese Unie.

Parijs, al meer dan duizend jaar hoofdstad, speelde een centrale rol in de vestiging van de moderne staat Frankrijk, dat zich in de loop van ongeveer zes eeuwen ontwikkelde uit het oorspronkelijke gebied van de Capetingische koningen (ruwweg tussen Parijs en Orléans). De stad is de bestuurlijke, economische en culturele as waaromheen de Franse maatschappij draait, vooral na de Franse Revolutie. Recente decentralisatie-

maatregelen hebben deze tendens enigszins getemperd. Zo zijn steden als Marseille, Lyon en Bordeaux belangrijke regionale centra geworden. Niettemin blijft Frankrijk de creatie van een hoofdstad waarvan het dikwijls niet meer dan een verlengstuk was – of, zoals het gezegde luidt: wanneer Parijs niest, vat Frankrijk kou.

Het belang van 'bonjour'

Als u op een Fransman afstapt en in het Engels vraagt 'Kunt u mij vertellen waar het Louvre is?' kunt u als reactie een strakke blik, een veelbetekenende pauze en 'Bonjour' verwachten. Geen 'bonjour' zeggen als u een winkel binnenkomt of iemand aanspreekt, wordt als erg onbeleefd beschouwd. Zeg daarom: 'Bonjour Madame/Monsieur. Parlez-vous anglais?' Krijgt u een bevestigend antwoord, dan kunt u uw vraag stellen. Zo maakt u misschien wel nieuwe vrienden.

De Parijse regio en zijn economie

Parijs is gezegend met grote natuurlijke rijkdommen. Het middelste stroomgebied van de Seine, het gebied waarin Parijs ligt, bevindt zich in het centrum van Europa's belangrijkste sedimentaire bekken (het Bassin Parisien).

De landbouw in dit bekken is van groot belang voor de Franse economie, dankzij de vruchtbare alluviale bodem van de vlakten en de lagere plateaus. De regio Parijs beheerst een

groot gebied: van Normandië in het westen, Picardië en Champagne in het noorden en oosten, de vlakte van Beaux bij Chartres en de streek tussen Seine en Loire in het zuiden. Het hart van dit gebied is de Région d'Île de France, een van de 22 Franse regio's – 12.000 vierkante kilometer groot en bestaande uit drie concentrische cirkels van acht *départements* rond de hoofdstad, die in 1976 de status herkeek van *commune* (een van de ongeveer 36.000 in Frankrijk) met een eigen burgemeester.

Doordat Parijs netjes binnen de rondweg ligt, de Péripherique, heeft de stad een overzichtelijk formaat gehouden. Dankzij een uitstekend en voortdurend

Het smaakvolle Galeries Lafayette is een prachtige plek om te winkelen.

